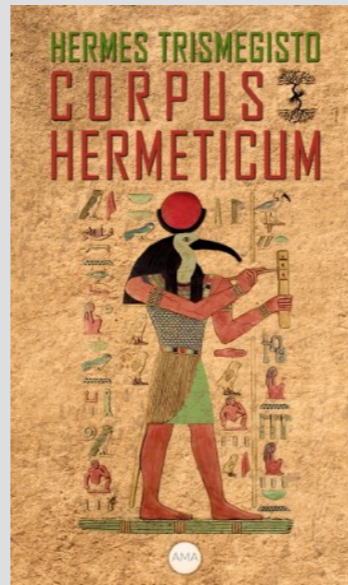

Hermes Trismegistos - Corpus hermeticum
met Poimandres, de Mensenherder

Een hermetisch geschrift, uit de tweede
en derde eeuw, Egypte

Onderwerpen:

1. Hermetisme
2. Tabula Smaragdina: 'Zo boven, zo beneden'
3. Corpus Hermeticum

Corpus Hermeticum: verzameling van 17 tractaten

Alexandrië als culturele hoofdstad van het oude Midden-Oosten

1. Het hermetisme kwam tot bloei in de havenstad Alexandrië, die werd gesticht in opdracht van Alexander de Grote rond 330 v. Chr. op de plaats waar niet alleen de Nijl, de karavaanroutes uit Afrika en Arabië, en de Middellandse Zee elkaar ontmoetten, maar dat ook een kruispunt werd tussen alle beschavingen in de toenmalige, bekende wereld, een smeltkroes van culturen. De Grieken waren zeevaarders, die langs de gehele Middellandsezee- en Zwartezeekust uitzwermden en ook daar hun cultuur brachten.

2. Door die culturele smeltkroes had de stad twee grote bibliotheken, het Mouseion en Serapeion, eeuwen later vernietigd door de Romeinen en radicale christenen.

Daar ontwikkelde zich rondom de verering van de god Thoth uit Egypte, die de schrijver der goden was en de god Hermes uit Griekenland, de boodschapper tussen goden en mensen, het hermetisme. Het was een vrijzinnige, filosofisch godsdienstige levensbeschouwing, gekenmerkt door vrijheid van meningsuiting en verdraagzaamheid.

3. Uit Egypte: de Egyptische godsdienst, door Thoth vertegenwoordigd

Griekenland: Hermes en de Griekse filosofie (Plato, Pythagoras)

Perzië: zoroastrisme (Zarathustra)

Palestina: hellenistisch joodse wijsheid

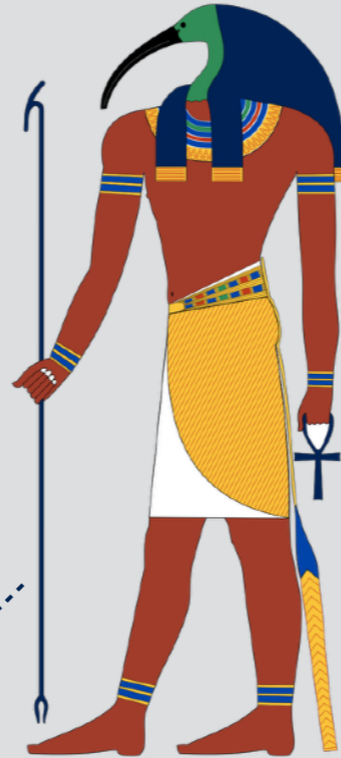
Daardoor was er ook een wisselwerking met het johanneïsche, mystieke en gnostische christendom, dat door Jezus' leerlingen in het midden-oosten werd verbreid: de Oriëntaals Orthodoxe kerken. Voor hen was Jezus in de eerste plaats een godsdienstleraar.

Thot: god van kalender (Maan) en schrift, wijsheid, magie

De **ibisgod** van de **kalender** en de **maan** van het **schrift** en de Egyptische **filosofie**

de 'zelfvoortgebrachte', de Ene, begeleider, herder van de mens, hier en aan de overkant: '**mensherder**'

herdersstaf verbindt boven en beneden

paargenoot van **Maät** (kosmos), samen ontstaan

godin van waarachtigheid, rechtvaardigheid en kosmische orde

ankh-kruis: teken van **eeuwig leven** (levensboom: in het oosten het †)

De Egyptische levensbeschouwing werd vertegenwoordigd door de god Thoth.

1. Egypte is een land dat aan weerszijden door woestijnen werd omgeven (de naam Egypte komt het Griekse Aigyptos, waarschijnlijk: het zwarte land langs de Nijl). In het Arabisch 'al chimeia', later verbasterd tot 'alchemie' en toen 'chemie'.

De rivier de Nijl bracht voorspoed in dat land. Jaarlijks overstroomde de rivier het land met vruchtbaar makend slib. Daarvoor keerden ook de ibissen (nijlreigers: vogels, geest) uit het zuiden naar Egypte terug en gaven zo een vast tijdstip aan. Door de behoefte die gebeurtenis vast te leggen, op te schrijven, ontstond de kalender.

Deze vaste, onverwachte gebeurtenis moest wel zijn veroorzaakt door een god. Thot werd de ibisgod en god van de kalender, maar ook van de maan. De maan kent vier schijn gestalten en is daardoor een betere tijdsaanduiding voor een kalender dan de zon, zeker in zuidelijker landen, waar weinig verschil is tussen de jaargetijden.

2. Met de kalender ontstond ook de schrijfkunst. Thoth had volgens de mythologie ook het schrift uitgevonden en die kennis doorgegeven aan de mensheid. Door het schrift werd hij ook god van de wijsheid, doordat ook inzichten moesten worden opgeschreven en doorgegeven.

3. Thot werd de 'zelfvoortgebrachte' genoemd omdat schijnbaar zonder enige oorzaak de Nijl jaarlijks overstroomde (door moessonregens aan de evenaar).

4. De ibissen (nijlreigers) kwamen vóór de overstroming, die vruchtbaar slib over de akkers verspreidde, wat op het eeuwige leven

duidde. De ibis had dezelfde betekenis als bij ons de ooievaar: odebaar, brenger van berichten en van de geboorte van nieuw leven. In de oudheid in het Midden-Oosten werd het eeuwige leven uitgebeeld door de levensboom, weergegeven als een kruis: †, zo ook de ankh en het Keltische kruis.

1. Hermes (zuil, o.a. kruispunten):
eerst de 'godheid', later één
Olympische god: **verbinder**

a. **Boodschapper** tussen goden en
mensen, **begeleider** van mensen

b. God van mystieke **wijsheid** en
kennis (gnosis)

Caduceus (Gr. 'karukion': aan-
kondiger, voortrekker): de slang
staat voor ontwikkeling, door jaar-
lijkse vervelling wedergeboorte

slangen: aardse ontwikkeling

vogel: geestelijke ontwikkeling

helm: kruinchakra, inwerking

De Griekse tegenhanger van Thoth was Hermes. De naam 'hermetisch' is afgeleid van de naam van de Griekse god Hermes. Dit woord is weer afkomstig van het oud-Griekse 'herma', dat 'steen' of 'zuil' betekent (ook: menhir, dolmen als opgerichte monoliet, obelisk). Dit woord duidt op de stenen zuilen die de Grieken gebruikten om zich tot de goden te wenden. Meestal stond op deze zuilen het hoofd van Hermes. Omdat zij ook werden gebruikt om wegen en grenzen aan te geven, werd Hermes de patroon van reizen en de handel.

Door de pre-klassieke Grieken werd de naam Hermes voor dé godheid gebruikt; pas later werd dit de naam van de Olympische god Hermes (bij de Romeinen: Mercurius), maar daardoor: verbinder.

- In de Griekse mythologie is deze Olympiër ten eerste boodschapper van de goden en begeleider van de mens (betekenis van 'parakleitos').

Hij verzorgt niet alleen de berichtgeving tussen goden onderling, maar ook tussen mensen en goden. Daarmee is hij de schakel tussen de goden- en mensenwereld. In die hoedanigheid begeleidt hij bijvoorbeeld ook pas overledenen naar de geestelijke wereld.

- Ten tweede is Hermes door de berichtgeving de god van kennis en wijsheid.

Volgens de neoplatonisten betreft dit vooral mystieke kennis en wijsheid, terwijl Pallas Athene vooral rationele kennis en wijsheid vertegenwoordigt.

Volgens sommige mythen was het Hermes die de mensen leerde spreken.

- Ten slotte werd hij ook gezien als de god van geheimen (berichten achterhouden).

Staf met slangen: Gr. 'karukion': heraut, voortrekker; Latijn: caduceus

slangen: ontwikkeling op de aarde (wedergeboorte door jaarlijkse vervelling), daardoor ontwikkeling van vleugels: geest

de aardse slang moet tot hemelse vogel worden (zo ook bij Maya's: Quetzalcóatl)

(India: stok van Brahman: sushumna met de slangvormige Ida- en Pingalastromen)

de vleugels verbeelden de geestelijke vermogens (ook bij engelen)

sandalen met vleugels: snelle verplaatsing (lopen is 'bewegen', is willen)

helm met vleugels: kruinchakra (sahasrara chakra), de geest (als tijdens gebed de geestkracht van je begeleider op je neerdaalt, lijkt dat als een verkoelende stroom die in de vorm van een helm over je hoofd vloeit).

De esculaap komt van Asklepios, goddelijke arts; teken levensboom met slang

Hermetisme 1, versmelting van Egyptisch, Grieks, Joods en Perzisch **gedachtengoed** en geestelijke **ervaring**, in de eerste eeuwen in Alexandrië, culturele hoofdstad, in de eeuwen daarna opgenomen in de **alchemie**.

1 Het ei is de schaal waar het 'vogeltje' door **ontwikkeling** doorheen breekt.

3 De hoge hoed verbeeldt de daarna door zelfbezinning ontwikkelde **kruinchakra** voor de band met boven.

4 De tulband is de eigen lijkwade en verbeeldt de bewuste overgang naar de **geestelijke wereld**.

2 Het zelfoffer van de vogel Fenix op zijn nest van mirre-takken, verbeeldt de omvorming van de 'tien Machten': de 4 geestelijke vermogens, door **medemenselijk gedrag**.

*Wat boven is,
komt overeen met
wat beneden is.*

5 Door mystieke ervaringen hermetische spreuk: God is door zijn schepping kenbaar.

Het hermetisme 1, de zoektocht naar gnosis

Het was een religieuze wijsbegeerte, gestoeld op Pythagoras, Plato en andere filosofen, in de vorm van een geheim genootschap. Het doel ervan was het verwerven van gnosis: gewijde kennis, verkregen door geestelijke ervaringen; het was m.a.w. een geesteswetenschap.

Die wetenschap kon worden verkregen door uittreding, die werd opgewekt door eerst de geestelijke vermogens te leren beheersen door een liefdevol gedrag en daarna door gebed tot God in slaaptempels.

De geschriften van het hermetisme vormen samen de 'hermetica', die tot doel hebben de mens te onderrichten in de weg naar gnosis, die dan ook 'De Weg' werd genoemd.

Het Corpus Hermeticum, één van de geschriften van de hermetica, heeft de meeste bekendheid, naast de Tafel van Smaragd. Het bevat hoofdzakelijk teksten in dialoogvorm met een belerend karakter, die worden toegeschreven aan Hermes Trismegistos, de 'driemaal grote Hermes', een uitdrukking die eerst aan Thoth toebehoorde.

De algemene levensbeschouwing in de late oudheid was het Griekse hellenisme, gestoeld op het stoïcisme en gekenmerkt door een voorname levensberusting en lotsaanvaarding; wat je wederwaardigheden met je doen, wordt voornamelijk bepaald door welke houding je er zelf tegenover aanneemt.

Het woord hellenisme hangt samen met 'hellas': Grieks en 'helios': zon en inzicht, waarvan Hermes de vertegenwoordiger was. De Egyptische god Thoth was zijn tegenhanger; hij vertegenwoordigde het schrijven en de wetenschappen, maar was

i.t.t. Hermes een maangod.

Zon en maan stonden dan ook in het middelpunt van het hermetisme en vormden samen een weergave van God, die als hermafrodiet zowel mannelijk als vrouwelijk was: een tweelinggeest.

Die eigenschap was overal in Gods schepping herkenbaar als 'de eenheid in de verscheidenheid', als de 'samenwerking der tegendelen'.

De mythische vogel Fenix bouwde ieder jaar een nest van mirrhentakken, (bevatten etherische olie, van Gr. 'aither': hemelstreek) dat door de zonnestralen werd aangestoken. In het vuur offerde de vogel zichzelf als een brandoffer dat naar de hemel steeg, om daarna uit zijn as weer te worden herboren.

Dit kwam in betekenis overeen met Jezus' zelfoffer en opstanding en met de betekenis van de god Tammuz, god van de jaargetijden, van herfst en lente.

Jezus en Hermes als leraren

O ω N: zijnde, 'Hij, die Is' of
'Hij die doet Zijn': Jahweh (God)

⌘ zinnebeeld van de jaargetijden; Jezus' gesprek met Nikodemus

Hermes Trismegistos

De rode kleur van Jezus' basiskleed verwijst naar zijn goddelijkheid. (Een blauwe mantel daaroverheen naar zijn mensheid.) Zo geeft de klassieke traditie aan dat God in Jezus mens is geworden en op aarde heeft geleefd.

Die traditie laat bij de Pantocrator (Albeheerser) de volgende inscripties zien: het Griekse Ho OO N of 'O ω N, de Zijnde, Hij die is. Daarmee wordt de naam van Jezus gelijk gesteld met de Naam van God zoals in de Tenach, het Oude Testament genoemd: JHWH, (Jahweh) Ik ben, Ik zal er zijn.

Het ei is de innerlijke ruimte waarin de geestelijke groei (van de 'vogel') plaatsvindt.

Het gelijkbenige kruis met vier stippen (oorspronkelijk van de god Tammuz) boven Jezus' hoofd en op zijn kleed verbeeldt de vier jaargetijden: beeld van het eeuwige leven, sterven en wederopstanding tijdens herfst en lente.

Datzelfde geldt voor de vogel Fenix, die zichzelf in zijn eigen nest (van mirrhentakken) door verbranding (door de zon) omvormde tot het nieuwe leven.

Dood en wederopstanding van Jezus kwam overeen met de Fenix en met god Tammuz (paargenoot Inanna), god van de jaargetijden, die in de herfst stierf en in de lente weer opstond tot nieuw leven.

Jezus wordt als geestelijke leraar afgebeeld: wijs- en middelvinger omhoog, ringvinger naar de duim.

wijsvinger - Jupitervinger: toegepaste godsdienstigheid (uitgekeerd)

middelvinger - Saturnusvinger: persoonlijke beleving van godsdienstigheid (ingekeerd)

ringvinger - Zonvinger: hartelijkheid, menslievendheid

pink - Mercuriusvinger: denken, berekening

duim: wilskracht

Wedergeboorte: Jezus' gesprek met Nikodemus Joh. 3:1-21 Onderwerp: de geestelijke wedergeboorte

Hermetisme 2a, de Tabula smaragdina hermetica,
met daarin de spreuk: Zo boven, zo beneden

Vloermozaïek in
de kathedraal
van Siena

Hermes Trismegistos in het midden geeft aan bezoekers zijn
wijsheidsboek en toont met de linkerhand zijn inzichten.

Hermetisme 2, Tabula smaragdina

De Tafel van Smaragd is een kort hermetisch tractaat, toegeschreven aan Hermes Trismegistos; het vat de hermetische levensbeschouwing samen in drie punten. De tekst komt uit de werken van de Arabische geleerde Jabir ibn Hayyan (8e eeuw), is vertaald in het Grieks en van daaruit in het Latijn door meerdere schrijvers.

Een der vertalingen luidt:

“Waarachtig waar, zeker en zonder twijfel:

het lagere lijkt op het hogere en het hogere op het lagere,
ter vervolmaking van de wonderen van het Ene.

En zoals alle dingen uit het Ene zijn, door overdenking door het Ene,
zo worden ook alle dingen in verscheidenheid uit dit Ene geboren.

De vader van alle dingen is de zon, hun moeder de maan;

de wind heeft ze in zijn buik gedragen; hun voedster is de aarde.

Het Ene is de vader van alle wonderlijke werken in de hele wereld.

Zijn kracht is volmaakt als die in aarde vorm heeft gekregen.

Scheid het vuur van het aardse en het fijne van het grove, behoedzaam en met groot inzicht.

Het stijgt van de aarde op naar de hemel en keert vandaar naar de aarde terug, zodat het de macht van de Hogeren en de Lageren ontvangt.

Zo zul je de heerlijkheid van de wereld bezitten en alle duisternis zal van je wijken.

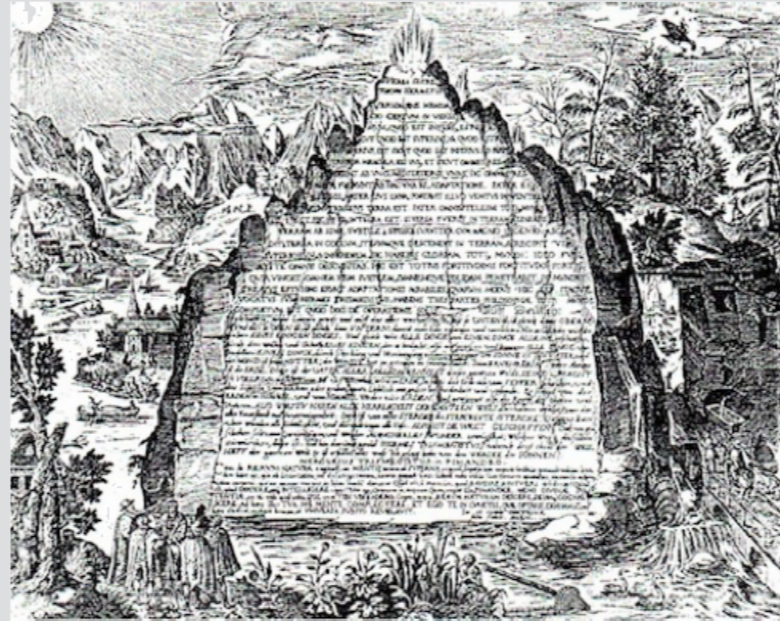
Dit is de kracht der krachten, want ze doordringt al het fijne en doordringt al het vaste.

Zo werd de wereld geschapen.

Daartoe worden wonderlijke veranderingen en aanpassingen tot stand gebracht, waarvoor hier de middelen zijn gegeven.

Hermes Trismegisto word ik genoemd, daar ik de drie delen van de wijsheid der wereld bezit.”

Hermetisme 2 b, de Tabula smaragdina hermetica, met daarin de spreuk: Zo boven, zo beneden

Heinrich Khunrath, amphitheatrum sapientiae aethernae, Hannover 1606 (de schouwburcht van kennis over de eeuwigheid)

De Tafel van Smaragd in het licht van geestkunde

Doordat er meerdere vertalingen uit de Arabische oertekst zijn, weten wij niet hoe die eruit heeft gezien. Wie een der vertaling leest, kan er daardoor zijn eigen oordeel over vormen; zo neem ik de vrijheid haar vanuit geestkundig oogpunt te bezien en die tussen haakjes erin te zetten.

Dan blijkt dat de tekst ook drie kernpunten van geestkunde beschrijft.

“Waarachtig waar, zeker en zonder twijfel:”

1. (De wet van overeenstemming)

“Wat lager is (de menselijke geest, een verdichting uit de algeest), is zoals wat hoger is (de algeest) en wat hoger is, is zoals wat lager is. Denk hieraan bij het verrichten van de wonderen van het Grote Werk (het werk van zelfverwerkelijking door omvorming van de eigen geestesgesteldheid).”

2. (De algeest)

“Zoals alle dingen zijn ontstaan uit het Ene (de algeest), door overdenking door het Ene (de overdenking van de eigenschappen van zichzelf), zo zijn alle dingen geboren uit de eigenschappen van deze Ene door middel van omvorming (de omvorming door de algeest van zichzelf d.m.v. een verdichting in zichzelf: de schepping).

De vader van alle dingen is de Zon (zijn eigenschappen: goud, vuur, de dag en de lichtende warmte 1)), de moeder ervan is de Maan (haar eigenschappen: zilver, water, de nacht en de donkere koelte 1)). De wind (lucht) heeft ze in zijn buik gedragen. De voedster ervan is de aarde; deze is de vader van de gehele wereld.

De kracht ervan is volkomen.” (de kracht van het vuur (willen), het water (voelen), de lucht (denken) en de aarde (waarnemen): m.a.w. de kracht van de geestelijke vermogens, afkomstig van eigenschappen van de algeest 2))

1) zie: Geestkunde, hfdstk 1; 2) idem, hfdstk 2), zie ook het Corpus hermeticum

De bekendste bestudeerder van dit tractaat is Newton.

Hermetisme 2 c, de Tabula smaragdina hermetica,
met daarin de spreuk: Zo boven, zo beneden

Hermes philosophorum, Biblioteca Medicea Laurenziana, Florence
uitbeelding van 'zo boven, zo beneden'

3. (De menselijke geest en zijn ontwikkeling)

“Als deze kracht (de menselijke geest) op aarde (in een lichaam) is gegoten (de in een lichaam geboren geest: de mens), moet je voorzichtig aarde (lichaam) van vuur (geest) scheiden, het grove (aardse) van het fijne (geestelijke) (onderscheiden is: bewust worden).

Als je zo met inzicht te werk gaat, stijgt deze kracht (de geest) van de aarde op naar de hemel (de geestelijke hereniging), daalt weer af naar de aarde en ontvangt levenskracht van de hogere en lagere werelden (door verwerking van opgedane ervaringen).

Zo zul je de glorie van de hele schepping verwerven (het doel van de schepping bereiken). Daardoor zal alle duisternis uit je verdwijnen (zelfbewustwording en albewustwording).

Dit is de kracht (geestkracht) in zijn meest ontwikkelde vorm, omdat deze kracht elke ijle en vaste stof zal doordringen.

Daarvoor is de wereld geschapen (als geestelijke leerschool). Op de wijze die hier is beschreven, zullen wonderlijke omvormingen geschieden (de geestelijke zelfverwerkelijking en hereniging).

Daarom word ik Hermes Trismegistos genoemd, omdat ik de drie delen van de filosofie van de gehele wereld bezit. Dit is wat ik te zeggen had over de werking van de Zon.”

Voor wie de betekenis van deze woorden tot zich door laat dringen, is de geestelijke werkelijkheid deze:

- ik ben in wezen een menselijke geest, de eeuwige, bewuste, vermoedende levenskracht.

- ooit door verdichting als een geestvonk uit de goddelijke algeest voortgekomen;
- ik doorloop in dit tijdelijke bestaan zelfstandig een moeizame leerschool
- met het doel zélf mijn geestelijke zelfstandigheid te verwerkelijken,
- door al mijn levenservaringen zélf te verwerken
- waardoor mijn geestelijke vermogens tot ontwikkeling komen.

Hermetisme 3 De wedergeboorte door het leren beheersen van de tien 'machten': de vier geestelijke vermogens

'vogel': geest

'vleugels': geestelijke vermogens

'frygische muts': slaaf geweest, nu vrij geworden

geestel. maan en zon: de 'ouroboros' als ontwikkeling door samenwerkende tegendelen; maan als ondersteuning daarbij op aarde

'handboog': vermogen een doel te bereiken

leerlingen die Hermes' boek willen lezen

geestelijke zon en stoffelijke zon

maan als geestelijke en aardse begeleidster

Corpus hermeticum: er is een stoffelijke en geestelijke zon (de hemel); van daaruit wordt de mens, d.m.v. de maan (die in de aardse sfeer is), begeleid bij zijn geestelijke ontwikkeling: de 'ouroboros', de staarteter.

Hermetisme 3, de vier geestelijke vermogens

Het Corpus hermeticum XIII behandelt de geestelijke wedergeboorte door de ontwikkeling van de tien 'Machten' ('macht' is: kracht of vermogen).

Hermes onderwijst zijn zoon Tat.

8 Verheug je nu, jongen, de Machten Gods [Gods geestelijke vermogens] zijn bezig je te zuiveren, zodat de goddelijke Logos [het goddelijke denken, spreken en handelen] gestalte in je krijgt. Gekomen tot ons is de kennis van God. Door haar komst, mijn jongen, is onbewustheid verdreven [onwetendheid ~ waarnemen]. Gekomen tot ons is de ervaring van de vreugde [voelen]. Als die in je hart komt, jongen, vlucht de smart naar mensen die daar plaats voor hebben.

9 Na de vreugde noem ik de Macht die zelfbeheersing heet [willen].

O heerlijke Macht [vermogen], laten we haar, jongen, een grootse ontvangst bereiden. Wat is haar kracht toch groot: zodra zij in ons gemoed intocht houdt (in de geest wordt ontwikkeld), verjaagt zij de onbeheerstheid.

Als vierde [Macht] noem ik je de wilskracht [willen], die de macht van de begeerlijkheid breekt. Deze trap van het geestelijke leven, jongen, geeft een vaste grondslag aan de rechtvaardigheid [denken en voelen]. Kijk toch eens hoe die zonder vorm van proces de onrechtvaardigheid uit het innerlijk verdreven heeft: wij zijn eens en voorgoed rechtvaardig, want de onrechtvaardigheid is weg.

Als zesde Macht die in ons is komen wonen, noem ik je de vrijgevigheid [voelen], die zich richt tegen de hebzucht in ons. Als die ons heeft verlaten, komt de waarachtigheid [denken, voelen], en vlucht de leugenachtigheid, die ik in de zevende plaats noem. Kijk toch eens hoe het geluk volkomen is, jongen, nu de waarachtigheid in ons heerst. Want de afgunst is van ons heengegaan: en met de

waarachtigheid kwam het geluk, samen met licht en leven, en niet één van de kwellingen die de duisternis baart, belaagt ons nog: zij leden alle de nederlaag en vlogen weg met luid gedruis van wiekslag.

10 Je hebt nu ervaren, mijn kind, wat de wedergeboorte is. Als het tiental in het hart komt [tot ontwikkeling komt], mijn kind, vindt de geestelijke geboorte plaats, die het twaalftal [ondeugden] verdrijft: zo worden wij vergoddelijkt door de nieuwe geboorte. Wie door de ontferming Gods deel heeft gekregen aan de geboorte uit God, heeft de zintúiglijke waarneming achter zich gelaten: hij kent zichzelf, hij weet dat hij uit de geestelijke Machten is gevormd [dat hij door de beheersing van de vermogens is gevormd], en hij voelt vreugde in zijn hart.”

Volgens de hellenistische mysteriën, de meeste Griekse filosofische stromingen en de gnostici, is er in de mens, onbewust, een goddelijke kern. In deze verhandeling én in het Evangelie van Johannes, wordt de ingewijde of gelovige vergoddelijkt door de wedergeboorte. De hermeticus en de johanneïsche christen, weet wat hij nu is, kind van God en wat hij was, verdorven door de ondeugden. Wie uit de Geest is herboren, weet vanwaar hij komt en waarheen hij gaat (Johannes 3:1-21, Jezus' gesprek met de farizeeër Nikodemus).

Ouro-boros is de staart-eter. In de staart van de slang huist zijn kracht (willen), de kop is in staat te eten: in zich op te nemen (waarnemen). Ouroboros is de eeuwig levende geest als de bewuste levenskracht, die het waargenomene overdenkt en doorvoelt en er al dan niet iets mee wil doen.

De slang vervelt ieder jaar door uit zijn oude huid te kruipen, wat op eenzelfde wedergeboorte wijst als de vogel Fenix. Hier wordt de slang weergegeven als een vogel.

Hermetisme 4, geest, ziel en lichaam; en de geestestoestand van onbewuste vereenzelviging

- 1 God is hier onzichtbaar; zo is de mens schijnbaar aan zichzelf over gelaten.
- 2 Bol: geestelijke wereld, 'ether' van 'aither': hemelstreek.
- 3 Hoge hoed: werkzame kruinchakra.
- 4 Linkerarm aardewaarts, met 'boek': aarde als leerschool.

- 8 Wapentuig: om tegen hen te strijden.
- 7 Helm: hij beschermt zich tegen de anderen.
- 6 Hermesstaf: geestelijke groei, is weggezet.
- 5 Mens, de geest, is door onbewuste vereenzelviging met het lichaam hier niet zichzelf en ziet medemensen als mededingers.

Rechtsvoor: geestelijk al zelfstandige mens, verbindt hemel en aarde; linksachter hem: geestelijk slapend, nog onbewust, door vereenzelviging met het lichaam door de overdracht van aandacht en toewijding.

Het hermetisme 4; geest, ziel en lichaam, en de onbewuste vereenzelviging van de geest daarmee

In hoofdstuk 12 van het Corpus hermeticum staat een vraaggesprek van Hermes met zijn zoon Tat. Eén van de onderwerpen is het verschijnsel taal.

§13 [...] Tat zegt: "Ja maar, vader, er zijn toch ook verschillende talen, ieder volk heeft zijn eigen taal."

Hermes: "Ja, dat is waar, er is verschil van taal, maar de méns is één en dezelfde. En zo is ook de wijze van denken in wezen één. Dat blijkt wanneer er wordt vertaald. In Egypte, Perzië en Griekenland hebben de woorden, hoe verschillend van klank ook, dezelfde betekenis. Ik geloof, jongen, dat je de wonderlijke kracht en de grootheid van de taal (logos) niet begrijpt. De Goede Geest, die gelukzalige god, heeft eens gezegd:

"De ziel is in het lichaam, de Geest is in de ziel en de logos [de geestelijke vermogens] is in de Geest. Zo is God de vader van hen allen."

De logos nu is een beeld van de Geest van God. (zie aantekening 19) En het lichaam is een beeld van de idee. En de idee is een beeld in de ziel. Zo is de lucht het fijnste gedeelte in de grondstof, de aarde. En de Ziel is het fijnste gedeelte van de lucht. En het fijnste gedeelte van de ziel is de Geest. En het fijnste gedeelte van de Geest is God.

God omvat alles en doordringt alles [de algeest]. De Geest omvat de Ziel. De Ziel omvat de lucht. De lucht omvat de grondstof, de aarde.

Aant. 19 Dezelfde verhouding van Geest (Grieks: Nous), de wereldziel (Psyche) en de grondstof (hylè) is later te vinden bij Plotinos.

Een uitspraak toegeschreven aan Pythagoras luidt: "Men moet stellen dat de ziel het lichaam van de Geest is."

In Poimandres, hoofdstuk 1, §27 is te lezen dat de geest van de mens op aarde in een toestand van "betovering door de zintuigen van het lichaam verkeert, wat leidt tot een toestand van beneveling en 'redeloze slaap' van de geest". Het is de toestand dat de geest als het eeuwig levende door de verbinding met de levenloze stof, het lichaam, hier zichzelf niet kan zijn en daardoor onbewust is geworden van het bestaan van zichzelf. Daardoor worden aandacht en toewijding op de wereld overgedragen en daardoor kan hier in dit aardse bestaan de mening worden gevormd, dat dit alles is, wat er is.

Alleen door onthechting van de zintuigen, gevolgd door zelfbezinning, kan de geest hier wakker worden, weer bewust worden van zichzelf en zich oprichten.

De genoemde strijd kan ook een strijd met zichzelf betekenen. In de aarde verzonken valt de levende geest in slaap door vereenzelviging met wat de geest zelf niet is: de levenloze aarde. Die toestand moet door een innerlijke tweestrijd, uitgebeeld door de wapens, worden overwonnen. Is dat eenmaal gelukt, dan leeft de mens in twee werelden: de linker hand wijst naar de aarde, waar door die strijd kennis (boek) is verworven, waardoor de mens is staat is zich bewust te zijn een geestelijk wezen te zijn (de hemel in de rechter hand).

Hermetisme 5, de gulden snede: de wezenlijke verhouding tussen God, geleidegeest en mens

Hermes trismegistos of Poimandres; tekenbenodigheden rond teken-tafel, met hexagram, eenheid der tegendelen: boven en beneden, man en vrouw

De verhouding van de stralen van de grote en kleine cirkel hangt samen met getallen uit de rij van Fibonacci: 5:8:13 - daarvoor met de gulden snede.

Zo boven, zo beneden: macrokosmos (13) en microkosmos (5), verbonden door Gods geleidegeest, de logos (8); zij hangen kunstzinnig en wiskundig samen volgens de verhouding van de gulden snede.

Het Hermetisme 5, de gulden snede

Uit het Corpus hermeticum I (samenvatting):

§4. Gelijk met deze woorden veranderde zijn (Poimandres') uiterlijk en meteen werden alle dingen voor mij geopend. In een oneindig visioen schouwde ik alle dingen in een zacht en vreugdevol licht - wat mij in verrukking bracht. Maar op een deel ervan kwam duisternis neer, vreselijk en somber, kronkelend en golvend als een slang. Toen veranderde de duisternis in een soort vochtig wezen [de mens], onbeschrijflijk heen en weer geslingerd, rook uitspuwend als uit een vuur, jammerend en kreunend.

§5. Vervolgens daalde uit het licht een heilig woord op dat wezen. En naar boven sprong er een zuiver vuur uit, licht was het en levendig. Ook de lucht, het vuur, de aarde en het water werden door het geestelijke woord, dat hen doordrong, bewogen.

In Poimandres stelt deze slang of draak zowel duisternis én licht voor: het is Eros die als duistere, zintuiglijke liefde moet worden omgevormd tot kosmische lichtkracht; evenals de vier elementen oftewel geestelijke vermogens.

§6. Toen zei Mensherder: "Hebt ge de bedoeling hiervan begrepen?" Ik zei: "Neen, maar ik wil het weten." Hij zei: "Het licht ben ik, uw God, geest, degene die vóór de uit de duisternis ontstane vochtige natuur is; het uit het licht komende woord is de zoon van God. Weet dat wat in u ziet en hoort, het woord van de Heer is, maar geest is God, vader. En niet zijn ze van elkaar gescheiden, want het één zijn van dezen is het leven. Begriip zo het licht en maak u ermee bekend."

Het heilige of geestelijke woord ('hieros logos'), dat uit het licht afdalt, werd in het hermetisme opgevat als de geleidegeest van de mens, de helper in zijn strijd tegen het kwaad. Maar in de Griekse wiskunde betekende logos ook: uitkomst van de algebraïsche verhouding tussen twee grootheden. In de verhouding $a : b = c$ betekent c de logos van de verhouding tussen a en b.

De pythagoreeërs (waarschijnlijk de wiskundige arts Theano) ontdekten een unieke verhouding, die de middelste evenredige en later de sectio divina of gulden snede werd genoemd: een lijnstuk wordt zodanig in twee delen verdeeld, dat de verhouding van het kleinste deel a tot het grootste b gelijk is aan de verhouding van het grootste deel b tot hun beider som: $a : b = b : (a + b)$. Beide delen hangen onwrikbaar samen met elkaar en hun beider geheel. Plato werkt dit later uit in zijn boek Timaios.

De wiskundige Eukleides beschreef dit in zijn boek Elementen als de middelste evenredige.

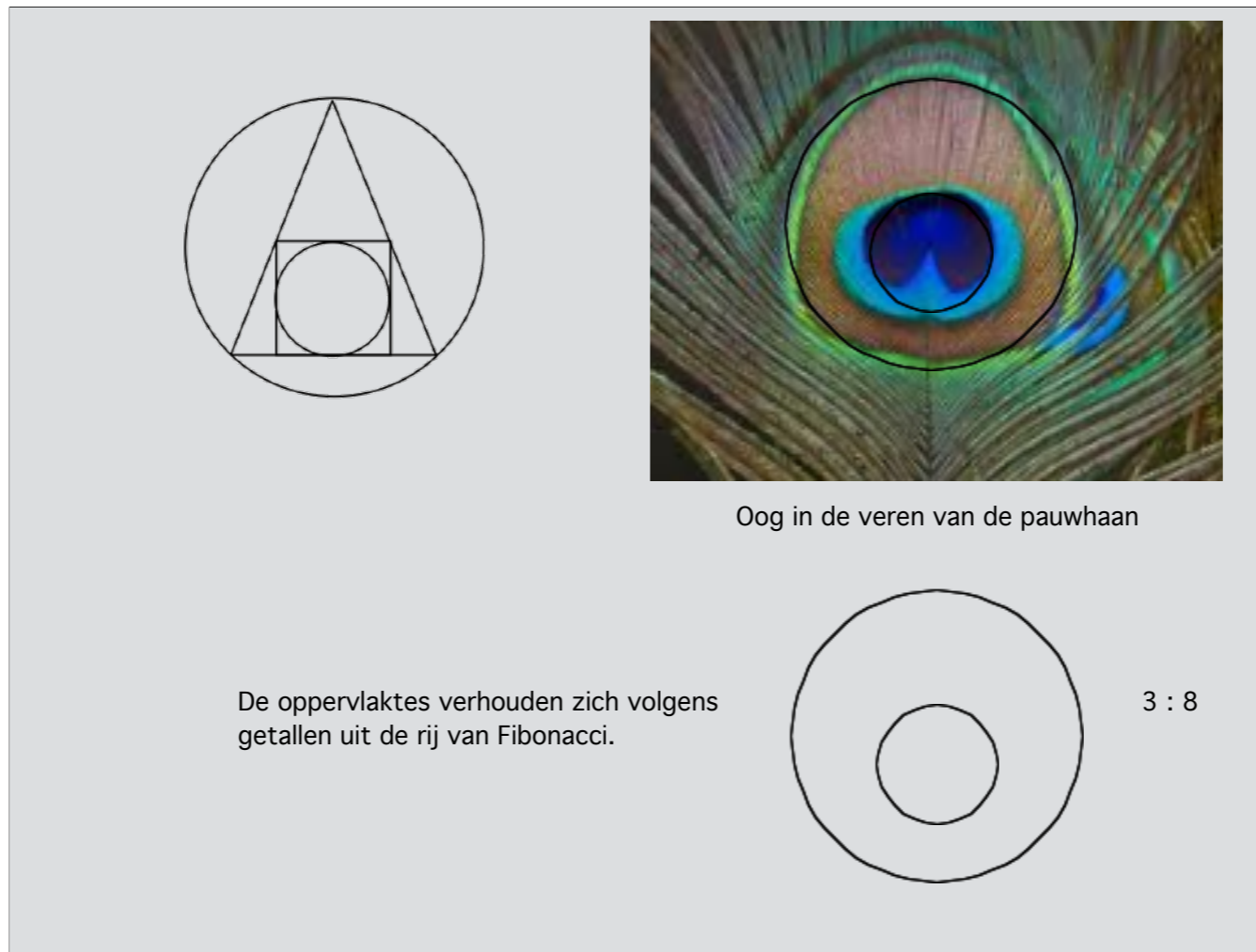
De verhouding tussen het goddelijke licht en de daaruit afdalende logos is dezelfde als die tussen de logos en de mens; of met andere woorden: de goddelijke algeest : de heilige geest = de heilige geest : de mens.

In Jezus' toespraak tot zijn leerlingen tijdens het Laatste Avondmaal verwijst hij meermalen naar deze verhoudingen tussen God, Jezus als de bemiddelaar en de mens. st

geleidegeest - Grieks: daimonion

Latijn: genius

Eukleides (Latijn: Euclides) (± 300 v.C.) Grieks wiskundige, hoofd van de afdeling wiskunde van het Mouseion te Alexandrië. Schreef een leerboek, 'grondbeginselen der meetkunde' (Elementen of: 'Stoicheia' dertien boeken), welke o.a. behandelt: planimetrie, leer der evenredigheden, getallenleer, stereometrie. Zijn meetkunde noemt men de Euklidische meetkunde, gebaseerd op de axioma's uit zijn 'Stoicheia'. Zijn grote verdienste is het gebruik van een deductief systeem ter verklaring van de wiskunde.

Hermetisme 5, de gulden snede Uit het Corpus hermeticum I

Op de vorige afbeelding is bewust een fout gemaakt. De meetkundige figuren passen wel degelijk goed in elkaar, zie de afbeelding linksboven. Maar de vorige afbeelding is ook op een afgebrokkelde muur getekend om aan te geven, dat in de schepping, naast veel dat wetmatig en goed verloopt, er ook een kleine kans is op fouten, ongeluk, chaos. Die kleine kans op ongelukken door toeval in de natuur wordt door de kwantumfysica bevestigd.

Maar juist door die beperkte vrijheidsgraad in de schepping, is ook de vrije keuze van de mens mogelijk. Als alles alleen maar wetmatig zou verlopen, is een (beperkte) vrije keuze niet mogelijk. De kwantumfysica toont aan dat dat niet het geval is. De natuur verloopt niet geheel deterministisch, maar ook (kleine kans) indeterministisch!

De uitspraak 'Toeval bestaan niet!' is niet helemaal waar. De hermetisten wisten dat al.

De ogen in de veren van de pauwhaan vertonen eenzelfde 3:8 verhouding als op de vorige afbeelding en ook met een kleine 'fout'.

Hermetisme 6, God als man en vrouw, als vader en moeder, als innig verenigde tweelinggeest

Hermes' rechterhand wijst naar boven, de hemel; de linkerhand wijst naar beneden, de aarde... verbinding: zo boven, zo beneden

De zon is God als vader, de Heer, de maan is God als moeder, de Vrouwe, innig verenigd door hun heilige liefdesvuur; en daardoor hun besluit in... Genesis 1:26-27(!)

Als de mannelijke en vrouwelijke geestgedaantes in liefde in elkaar opgaan, vormt de vrouwelijke het hart, de mannelijke de zichtbare buitenkant; daardoor werd God eenzijdig alleen 'de Heer' genoemd.

Hermetisme 6, God als vader en moeder

De gedachte dat God tweeslachtig is, was in de gnostiek en het hermetisme niet ongewoon. Dit is een samenvatting uit hoofdstuk I van het Corpus hermeticum, een gesprek van Hermes met zijn zoon Tat o.a. over dat onderwerp.

"Waaraan danken de elementen der natuur hun bestaan?", vroeg ik.

Hij antwoordde: "Aan de wilsvaardigheid van God, die het woord in haar schoot ontvangen heeft en ziende op de schone, geestelijke Kosmos deze heeft nagebootst: zij maakte een Kosmos met gebruikmaking van haar eigen elementen en kroost, de zielen [personen]. Daar nu God de Geest androgyn is, en leven (♀) en licht (♂), bracht hij [uit zichzelf] door een Woord een andere Geest als Maker voort, die als God van vuur (♂) en levensadem (♀) een zevental Bestuurders maakte [de zeven geesten Gods uit Johannes' Openbaring], die de waarneembare Kosmos met hun sferen omvatten. Hun bestuur heet Beschikking [begeleiding]."

Aantekeningen bij I

9 God is androgyn en als zodanig ook leven; daardoor kan hij uit zichzelf leven voortbrengen. De voorstelling van een tweede Geest herinnert aan de godsleer van de platonist Numenius. Deze nam, naast de eerste, hoogste Geest (Nous) [de algeest] een tweede Nous aan [de heilige geest], die de zichtbare kosmos maakte. Dit werk werd door andere platonisten, ook joodse of christelijke, aan de Logos [Gods Woord als heilige Geest] toegeschreven [zie Joh. 1].

Samenvatting uit hfdst V God: zowel onzichtbaar als zichtbaar

“Ja, als je me dwingt me nog wat gewaagder uit te drukken, dan zeg ik, dat het zijn [Gods] wezen is van alles zwanger te zijn en alles te maken. En zoals iets niet kan ontstaan zonder dat iemand het bewerkt, zo kan hij niet eeuwig bestaan zonder eeuwig alles te maken, aan de hemel, in de lucht, op aarde, in de diepte der zee, in ieder deel van de Kosmos, in ieder deel van het Al, in het zijn en in het niet-zijn. Want er bestaat niets in heel deze Kosmos, wat hij zelf niet is. Hij is zelf zowel wat bestaat als wat niet bestaat. Het bestaande heeft hij immers zichtbaar gemaakt, het niet-bestaande [niet zichtbare, geestelijke] heeft hij in zichzelf besloten.”

Aantekening bij V

11 Het gewaagde zit in het 'zwanger zijn' (♀) en het 'maken' (♂): het eerste is kenmerkend voor een moeder, het tweede voor een vader. In feite zegt Hermes dat God naar zijn wezen Moeder en Vader van het Al is.

Het 'zo boven, zo beneden' verwijst ook naar Genesis 1:26-27 En God (de Elohim) schiep de mens naar zijn evenbeeld als man en vrouw.

Als de hermetisten over 'de Vader' spraken, wisten zij dat die uitdrukking ook 'de Moeder' inhield; op dezelfde wijze als in het Spaans over 'el padre' en 'la madre' wordt gesproken en over 'de ouders' als 'los padres'!

In de geestelijke wereld kunnen tweelinggeesten in een gedeelde vorm verschijnen als man en vrouw, en in een verenigde vorm als de man, in wie de vrouwelijke vorm in liefde geheel is opgegaan; doordat de vrouwelijke vorm kleiner is, verschijnt alleen de mannelijke vorm, de verenigde vorm, maar de vrouwelijke vorm is er de kern, het hart van.

Hierdoor ontstond de vergissing over God als over 'de Heer' te spreken.

Hildegard van Bingen 12^e eeuw

“... de moederlijke liefde van Gods omhelzing kwam tot ons...”

Tiny Grünewald, een 20^e eeuwse spirituele kunstenares, die zonder Hildegard te kennen bovenstaand schilderij voor mij maakte.

Tiny Grünewald

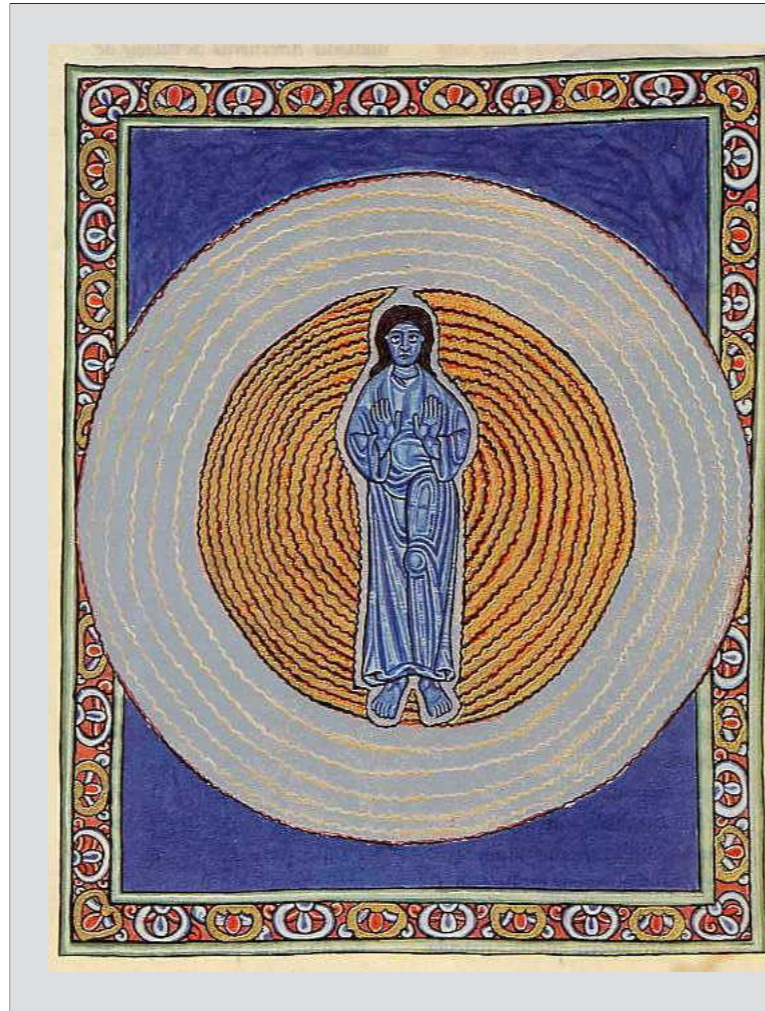
De mannelijke helft van mijn begeleidende engel, een tweelinggeest kijkt naar linksboven, de vrouwelijke helft kijkt naar rechtsbeneden.

De vrouwelijke helft houdt mij als kind in de armen. Ik bevind me in het midden. Beiden staan op een eenheid van hun voeten.

Om de beide gestalten heen kromt zich een slang. De slang heeft als gunstige betekenis die van de zichzelf steeds vernieuwende levenskracht. Dit komt overeen met de rode kring van Gods liefde waarmee God de schepping eeuwig van leven voorziet, bij LDO.

Haar schilderij geeft mijn persoonlijke ervaring met mijn beschermengel weer.

“Uit de levensbron kwam de moederlijke liefde van Gods omhelzing tot ons, die ons tot leven voedde en onze helpster is... de diepste en allerzoetste liefde.” (deze uitspraak is afkomstig van een ander visioen) Op dit visioen is Gods omhelzing (rood) duidelijk afgebeeld, waardoor ik ervan uitga, dat God als een mannelijk/vrouwelijke tweelinggeest is afgebeeld. Hildegard zegt hierbij, dat man en vrouw op een onbeschrijflijke wijze waren vermengd, wat ze aangeeft met de gouden ring tussen hun hoofden.

De stem van het levende licht zegt tegen Hildegard:

“Uit de levensbron kwam de moederlijke liefde van Gods omhelzing tot ons, die ons tot leven voedde en onze helpster is... de diepste en allerzoetste liefde.”

Scivias visioen T11 II,2

De houding van de mens op deze afbeelding wordt de ‘orante’, biddende houding genoemd. De mens schrijdt onzeker en tastend voort door dit bestaan, maar wordt door het gebed met God verbonden en liefdevol gesteund en begeleid.

Duidelijk wordt Gods ‘moederlijke liefde’ genoemd, met de toevoeging dat zij ons ‘voedt’ en onze ‘helpster’ is.

Hermetisme 7 De Hermesstaf of caduceus: geestelijke ontwikkeling van mens A,B en mensheid C

A ontwikkeling van de geestelijke vermogens tot geweten, deugden;
 B dát opent de chakra's: knooppunten met geestelijke begeleiders én
 C bevordert ontwikkeling mensheid (132ev) naar hereniging met God

Hermetisme 7 De geestelijke ontwikkeling van mens en mensheid

A. De menselijke geest beschikt over de vermogens de dingen wáár te nemen en er zo weet van te krijgen; die gebeurtenissen te verwerken door de waarde ervan te beoordelen met het dénken en vóelen, en dan te besluiten er iets mee te wíllen doen. Hierdoor leert de geest de vermogens steeds meer bewust en beheerst te gebruiken.

Doordat de geest een bol van geestelijk licht en geestelijke warmte is, kan de werkzaamheid van de vermogens naar binnen en buiten worden gekeerd: de in- en uitgekeerde instelling. De ontwikkelde vermogens vormen naar binnen gekeerd het geweten: het waarnemen van eigen geestelijke werkzaamheid, de redelijke en zedelijke zelfbeoordeling daarvan en zo nodig de zelfbeheersing; naar buiten gekeerd vormen zij de deugden: uit liefde aandacht, begrip en geduld hebben met medemensen.

B. Door die innerlijke werkzaamheid vormt ieder vermogen én de geest als geheel een uitstraling om zich heen, de aura of ziel: etymologisch de 'zaal' of 'woonruimte' waarbinnen de geest leeft. In de ziel worden de voortbrengselen van de geest bewaard (het geheugen), zoals kennis, gedachten en besluiten.

Vanuit ieder geestelijk vermogen lopen door de ziel heen ook zeven stralen naar buiten met aan het einde openingen: de chakra's. Door de ontwikkeling van de vermogens beginnen zij te draaien en openen zich als zintuigen voor verbinding met anderen. Daardoor zijn geestelijke begeleiders beter in staat de mens op aarde ongemerkt te begeleiden op zijn weg door dit bestaan.

C. De menselijke geest is zelf de énige die werk kan maken van zijn geestelijke ontwikkeling, door de vorming van de vermogens tot het geweten en de deugden. Alleen die persoonlijke inzet bevordert de algemene groei van de mensheid als geheel. Het beste wat

een mens voor zijn medemensen kan doen, is werken aan de geestelijke ontwikkeling van zichzelf.

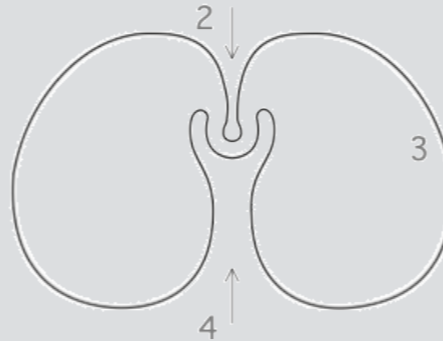
Daardoor maakt de mensheid (in dit deel van de wereld) zeven grote beschavingsstappen mee. Die begonnen in de oudheid met de Indiase beschaving (1, afbeelding), dan de Perzische (2), Egyptische (3), Grieks-Romeinse (4) en nu de Westerse beschaving (5), die eenzijdig door de uitgekeerde, op de buitenwereld gerichte instelling, wordt gekenmerkt.

De volgende beschaving is de geestelijke inkeer naar het hart, het wezen als de persoon én de liefde voor alle andere personen, die kinderen van God zijn zoals de mens zelf is.

Hermetisme 8 De wederzijdse inwoning van schepper en schepsel

2 door verdichting van geestelijk licht en geestelijke warmte is uit en in de ruimte van de algeest de menselijke geest ontstaan als algeestvonk, in de nog ongevormde oertoestand (in de ruimte van de lus in het midden)

1 de ruimte om de afbeelding is de ruimte van de eeuwige oneindigheid van de goddelijke algeest, in de ongevormde oertoestand: de 'Vader'

3 de menselijke geest ontwikkelt zich in de schepping: de ruimte binnen de afbeelding van de zich hier omvormende geestestoestand

4 onder begeleiding van Gods heilige geest: de algeest in menselijke vorm in de eeuwig al volmaakte toestand, die in de persoon van Jezus bij de mensheid is

Het zinnebeeld 'algeestvonk': de verhouding tussen de mens en het al in de ongevormde oertoestand.

Hermetisme 8 De wederzijdse inwoning

Aan mij werd getoond de voortkomst van de menselijke geest door verdichting uit de algeest: de eeuwige oneindigheid van geestelijk licht en geestelijke warmte. Eerst werd het licht verdicht tot een bolvormige wolk, die door een volgende verdichting van warmte en vermenging ermee als geest tot leven kwam; die menselijke geest was ik die nu deze regels schrijft en het betreft jullie als menselijke geest, die nu deze regels lezen en hun betekenis tot zich door laten dringen.

Door die verdichting is de menselijke geest in de algeest en de algeest in de menselijke geest... die echter nog onderweg is om zichzelf als zodanig te verwerkelijken; maar door die verdichting is er van het begin af aan een wederzijdse inwoning van de goddelijke algeest en de algeestvonk, de menselijke geest.

Die wederzijdse inwoning wordt door Jezus in Johannes beschreven:

14:20 Dan zul je begrijpen dat Ik in mijn Vader ben, dat jullie in Mij zijn en dat Ik in jullie ben.

17:3 Het eeuwige leven is dat zij U kennen, de enige, ware God en Hem die U gezonden hebt, Jezus Christus.

17:21-23 Ik bid niet alleen voor hen [de leerlingen], maar voor allen die door hun verkondiging in Mij geloven. Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals U in Mij bent en Ik in U, laat hen zo ook in Ons zijn, opdat de wereld gelooft dat U Mij hebt gezonden. Ik heb hen laten delen in de grootheid die U Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn zoals Wij: Ik in hen en U in Mij. Dan zullen zij volkomen één zijn en zal de wereld begrijpen dat U Mij hebt gezonden, en dat U hen liefhad zoals u Mij liefhad.

In het Corpus hermeticum V:

Want gij zijt alles wat ik ben, gij zijt alles wat ik doe, gij zijt alles wat ik zeg! Gij zijt immers alles en iets anders bestaat er niet, en wat niet bestaat [bedoeld wordt het onaardse, geestelijke], dat zijt gij ook! Gij zijt alles wat ontstaan is, gij zijt wat niet ontstaan is. Gij zijt een Geest die inzicht heeft, een Vader die vormt, een God die werkzaam is en gij zijt goed, daar gij alles maakt.

En in de Tsjandogya oepanisjad:

3.14.1-4 Waarlijk, dit heelal is Brahman [de 'gezwollene', de algeest]. Laat men het in stilte vereren als daarin wordende, vergaande, ademende. Voorwaar, uit inzicht bestaat de mens. Al naar het inzicht dat de mens op aarde heeft, zal hij worden bij zijn vertrek van hier. Laat hem aldus voor zichzelf een inzicht vormen.

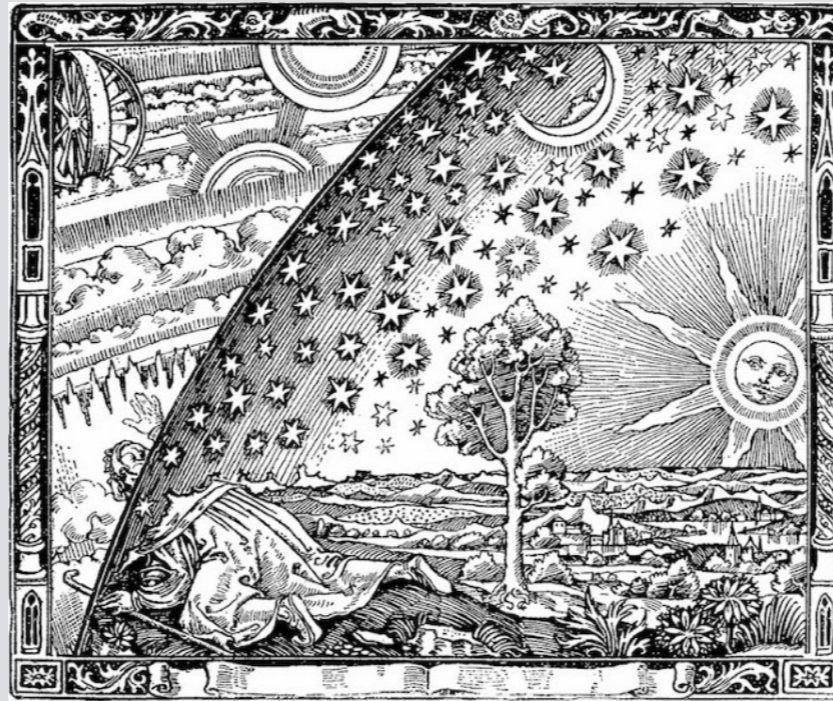
Die uit denken bestaat, wiens lichaam het leven is, wiens vorm het licht, wiens begrip de waarheid ...

die Atman van mij in het hart is kleiner dan een mosterdzaad én groter dan de werelden.

Die Atman van mij in het hart is Brahman [de menselijke geest is een goddelijke algeestvonk in de goddelijke algeest].

6.8.6-7 Wanneer iemand van hier gaat [overlijdt], gaat de stem [de uiterlijke kenmerken] in het verstand [de innerlijke wereld], het verstand in de levensadem [de geestkracht], de levensadem in de gloed [de geestelijke uitstraling], de gloed in het hoogste Wezen [Brahman, God].

Wat dat ijle is [Brahman], dat heeft de gehele wereld als haar wezen. Dat is de werkelijkheid, dat is de Atman. Dat zijt gij [Sanskriet: tat twam asi], oh Sjewetaketoe (is de leerling van de meester).

maan

en

zon

staf: verbinding tussen
boven en beneden

boomstam: verbinding
tussen kruin en wortels

Einde lezing
Corpus Hermeticum

Einde lezing Corpus Hermeticum

Betekenis van de staf: de mens heeft het in de hand zich met de aarde en met de hemel te verbinden.
Ook de boom verbindt middels de stam de aarde (wortels) met de hemel (kruin) en is een zinnebeeld van het eeuwige leven.
Aan de hemel vertonen zich de zon (Hermes) en de maan (Thoth).